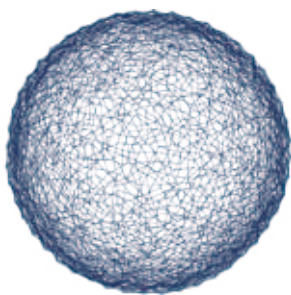

Dick Dolmans
Secretaris-generaal ES-SO
dick.dolmans@skynet.be

Energie besparen met groene gebouwen

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

U heeft het zeker gemerkt: energie besparen is een Europese politieke prioriteit geworden. Daar zijn goede redenen voor: strategie (onze onbehaaglijke afhankelijkheid van olie en gas uit politiek onstabiele streken verminderen), economie (onze productiekosten reduceren en de competitiviteit verbeteren), zekerheid van levering (zorgen voor betaalbare energie voor iedereen) en, natuurlijk op de eerste plaats, het milieu (minder broeikasgassen). Dat legt meteen de nadruk op betere energie-efficiëntie. Die boodschap was makkelijk te verkopen in juli 2008, toen de olieprijs een nooit gezien record bereikte van 147 dollar per vat. Maar daarna kelderde de olieprijs naar 47 dollar in december. De druk was toen een beetje van de ketel en onvermijdelijk daalde het enthousiasme voor de urgentie van de maatregelen. Bovendien had inmiddels de crisis toegeslagen en hadden de politici plotseling andere besognes. Dat kon je merken aan wat er met de EPBD gebeurde.

Herinnert u zich de afkorting EPBD nog? Die letters staan voor (de Europese) 'Energy Performance of Buildings Directive', in het Nederlands 'Richtlijn betreffende de Energieprestatie van Gebouwen'. De richtlijn dateert van december 2002. Deze richtlijn is in België op gewestelijk niveau ingevoerd. Voor het Vlaams gewest is dit gebeurd met het Energieprestatiedecreet van 22 december 2006, waarover meer toelichting op www.energiesparen.be. Zonwering komt voor in het berekeningsmodel in de bijlage van het decreet. Renovatie van gebouwen onder 1000 m² viel tot nu toe niet onder de verplichtingen van de EPBD, een gemiste kans want het zijn juist de wat oudere gebouwen waar vaak veel energie verloren gaat. Vandaar de zg. 'Recast EPBD', de 'tweede editie' die onlangs werd goedgekeurd. Een kort overzicht van wat eraan vooraf ging:

- januari 2006: einddatum voor de volledige toepassing van de originele EPBD in alle 27 lidstaten van de EU. Maar een flink aantal lidstaten vraagt meteen uitstel tot 2009, om allerlei redenen.
- juni 2007: vervaldatum voor de indiening van de nationale actieplannen voor energie-efficiëntie (NEEAP). Dat lukt lang niet overal.
- november 2008: nu blijkt dat nogal wat lidstaten de wetgeving niet op tijd toepassen, besluit de Europese Commissie tot een herziening van de EPBD, meestal 'Recast EPBD' genoemd. Deze herziening moet de inhoud en doelstellingen van de EPBD duidelijker en strenger maken en 5 à 6% extra energie helpen besparen.
- In de tekst die door de Commissie aan het Europese Parlement wordt voorgelegd staat voor het eerst het woord 'shading' (zonwering) bij de bouwtechnieken die het energetisch gedrag van een gebouw beïnvloeden. In het voorstel wordt de drempel van 1000m² voor renovatie helemaal verwijderd.
- april 2009: het Europees Parlement verwerkt een paar honderd amendementen, die vaak de richtlijn nog strenger, dwingender en dringender maken. Met een forse meerderheid wordt de geamendeerde tekst goedgekeurd. Een verrassend nieuw element daarin is de eis dat alle nieuwbouw vanaf 2019 'net zero energy' moet zijn. Nu moet de tekst nog naar de Ministerraad voor finale goedkeuring.
- juli 2009: in de vakpers kan men lezen dat de 'lijst met opmerkingen van de lidstaten op de tekst van het parlement steeds langer wordt' en dat sommige lidstaten afstand nemen van enkele amendementen van het parlement, die ze 'te ambitieus en zelfs onrealistisch' vinden. Daarom, aldus de Europese nieuwsbrief Euractiv op 8 juli, is 'speedy progress not in sight'. Het afschaffen van de 1000 m² drempel is één van de problemen: sommige lidstaten willen dat gewoon niet, anderen willen het spreiden in de tijd. Het optimisme bij de voorstanders begint te tanen.
- 17 november 2009: na een 'trialoog' tussen de Raad van Ministers, het Europees Parlement en de Commissie wordt een verrassend sterk akkoord bereikt. Hoe valt dat te verklaren?

Zweden redt groene reputatie

Zweden was voorzitter van de Unie in het tweede semester van 2009 en had inmiddels luid laten weten dat het geen moeite zou sparen om vóór 7 december 2009 een ambitieus compromis op tafel te leggen. In Stockholm hebben ze een reputatie te verdedigen. Op de website van de regering is te lezen dat Zweden de intentie heeft "to pass on to the next generation a society in which all the major environmental problems have been solved". Politiek moedig! Op 7 december 2009 was de Raad van Ministers van Milieu gepland, met de Recast EPBD op de agenda. En op diezelfde dag begon 'Kopenhagen'. Het zou een diplomatieke blunder van de eerste orde zijn geweest om op de COP15, de grote Klimaatconferentie van de Verenigde Naties, te moeten aankondigen dat Europa er niet in slaagt de wetten uit te voeren die door zijn eigen parlement zijn aangenomen, op een zo gevoelig gebied als energie. Of te moeten toegeven dat er te veel water bij de wijn moet worden gedaan. Europa wordt graag gezien als voorloper op het gebied van milieu- en klimaatwetgeving, en is dat in werkelijkheid ook. Noblesse oblige, denk je dan, als je op www.europa.eu leest: "The EU intends to lead a new industrial revolution and create a high efficiency energy economy with low CO₂ emissions".

En zo gebeurde het dat op 17 november een uitstekend politiek akkoord werd bereikt dat een paar weken later, op 7 december, door de Raad werd goedgekeurd. Voor de gebouwde omgeving is dit een veelbetekenende ontwikkeling. Kijken we even naar vier van de tien belangrijkste elementen van de Recast EPBD. De drempel van 1000 m² voor renovaties wordt afgeschaft, zodat praktisch elke grondige modernisering van woonhuizen aan de nieuwe eisen moet voldoen. Bij elke verbouwing moeten 'de best presterende componenten' gebruikt worden. Alle bouwvoorschriften moeten een procedure bevatten die ertoe leidt dat alle nieuwbouw vanaf einde 2020 'bijna energieneutraal' zal zijn. Verder moeten de energiecertificaten zichtbaar aangeplakt worden in alle gebouwen, en niet alleen in openbare gebouwen zoals tot nu toe het geval was.

Over wat 'bijna energieneutraal' is, net als over 'best presterend' zal nog wel wat gebakkeleid worden. Maar één ding is zeker: de toepassing van de EPBD regels op alle verbouwingen zal een enorm effect hebben. Er staan in Europa zo'n 190 miljoen gebouwen. Die verslinden veel te veel energie, uitgaande van wat tegenwoordig bouwtechnisch mogelijk is. Daar ligt dus een enorm potentieel aan besparingen dat aangepakt moet worden.

Wat kan zonwering bijdragen?

Als het over energieverbruik gaat komt de huid van het gebouw meteen in beeld. Want daar gaat de energie verloren - of dringt ze naar binnen. Een thermografisch beeld (zie foto 1) laat duidelijk het warmteverlies door de ramen zien (www.pixelthermographics.co.uk).

Maar als er sprake is van onvoldoende zomercomfort, hetgeen vaak het geval is, gaat het over warmtewinst. Te veel zon in de zomer leidt tot ongewenste oververhitting. Terwijl in het stookseizoen de gratis warmte van de zon erg welkom is. Deze spagaat kan enkel worden aangehouden met mobiele, automatisch gestuurde zonwering.

Dat lijkt de tekst van de Recast EPBD te erkennen. In Recital 9 staat: *The energy performance of buildings should be calculated on the basis of a methodology, which may be differentiated at national and regional level and that includes, in addition to thermal characteristics, other factors that play an increasingly important role, such as heating and air-conditioning installations, application of renewable energy sources, passive heating and cooling elements, shading, indoor air quality, adequate natural light and design of the building. The methodology for calculating energy performance should not only be based on the season in which heating is required but should cover the annual energy performance of a building.* (Tekst tot nu toe alleen in het Engels).

Zonwering ('shading') is er dus bij. Dat feit, plus de groei in de renovatiemarkt, zal voor de zonweringbedrijven nieuwe markten openen. Maar makkelijk wordt het niet. De geloofwaardigheid van onze basisboodschap (meer comfort, energiebesparing door reductie van koelbehoefte, beter gebruik van natuurlijk daglicht) moet ondersteund worden door wetenschappelijke rapporten (hoeveel kWh kan bespaard worden, wat is de payback?), door productverbetering en innovatie. Want bij onze contacten met de Europese overheid worden ons kritische vragen gesteld. "Wat kunt u doen om te voorkomen dat buitenzonwering, vooral screens, er zo vaak smerig bijhangen?", of deze: "Waarom gaat mijn zonwering meteen naar boven bij het minste beetje wind en blijft hij op en neer gaan bij bewolkt weer?" We weten allemaal dat zonwering onderhoud nodig heeft, maar hoe vaak gebeurt dat op tijd? Ideeën en ontwikkelingen op dat gebied zijn heel belangrijk. Pas dan kan onze industrie de kansen grijpen die de EPBD biedt.

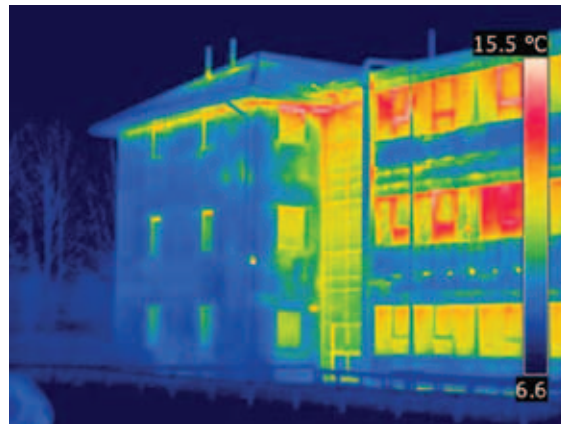

Foto 1:
Thermografisch
beeld van een
kantoorgebouw.

Meer info op

www.es-so.eu

www.energiesparen.be

De Clercq & partners

intellectual property

De Clercq & Partners is an international private practice patent attorney firm with a strong focus on biotech and pharmacy with offices in Sint-Martens-Latem and Leuven (Belgium) and prospects of opening offices abroad. The firm is aiming to expand its team with energetic and skilled (M/F):

FULLY OR PARTIALLY QUALIFIED EUROPEAN PATENT ATTORNEYS AND TRAINEE PATENT ATTORNEYS

We aim to provide a high quality service for a wide range of high tech clients in an international field. Candidates for the position of European Patent Attorney will preferably have a chemistry, pharmacy, engineering or biotech background. Candidates should hold very good oral and written communication skills. Candidates for the position of trainee patent attorney should have a strong background in biotech, chemistry, bioengineering or pharmacy and hold a PhD, and preferably already have received training in IP matters. The work at our firm is mainly done in English. Good knowledge of French, German and Dutch is also preferred. Excellent working conditions and prospects in a dynamic international working environment and solid training opportunities for trainees. Partnership positions available for high profile European Patent Attorneys.

Please apply, in all confidentiality, to Mr Bart De Wachter at the address below or e-mail to bart.dewachter@dcp-ip.com.

DE CLERCQ & PARTNERS cvba
E. GEVAERTDREEF 10A, B-9830 SINT-MARTENS-LATEM (BELGIUM)
info@dcp-ip.com www.dcp-ip.com
tel +32 (0)9 280 23 40 fax +32 (0)9 280 23 45